

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla dr. Horváth István ügyvéd (címe) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek, az eljárás során nem képviselt I.rendű alperes neve (I. rendű alperes címe) I. rendű, ... jogtanácsos által képviselt II. rendű alperes neve (II. rendű alperes címe) II. rendű és III. rendű alperes neve (III.rendű alperes címe) III. rendű, dr. Bognár Tibor ügyvéd (címe) által képviselt IV.rendű alperes neve (IV. rendű alperes címe) IV. rendű alperes ellen, személyhez fűződő jog megsértése miatt indított perében, a Fővárosi Bíróság 2007. június 25. napján meghozott, 19.P.21.497/2006/16. számú ítélete ellen a II-III. rendű alperes részéről 18., a IV. rendű alperes részéről 17. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét helybenhagyja azzal, hogy az I. és IV. r. alperes egyetemlegesen 60.000 (hatvanezer) forint kereseti illeték megfizetésére köteles a Magyar Államnak, külön felhívásra.

Kötelezi az I. és IV. r. alperest, hogy egyetemlegesen 30.000 (harmincezer) forint, a II. r. alperest, hogy 15.000 (tizenötezer) forint, a III. r. alperest pedig, hogy 30.000 (harmincezer) forint fellebbezési költséget fizessenek meg 15 napon belül a felperesnek.

Az I. és IV. r. alperest egyetemlegesen 60.000 (hatvanezer) forint, a II. r. alperest 30.000 (harmincezer) forint, míg a III. r. alperest 60.000 (hatvanezer) forint fellebbezési illeték megfizetésére kötelezi a Magyar Államnak, külön felhívásra.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

2006. március 10-én az I. rendű alperes által működtetett és a IV. rendű alperes által főszerkesztett ... honlapján olyan tartalmú írás jelent meg, amely szerint a felperest szigorúan titkos (SZT) tisztnek szervezték be, az állambiztonsági szerveknek dolgozott, tanítványaival meg nem engedhető intim viszonyt létesített. A híradás szerint ...-es volt a fedőszáma, konspirációs okokból ...re helyezték át, majd az állambiztonsági szervek utasítására lett az ... alapító tagja. Végül, 1990 elején főhadnaggyá, tartótisztjét pedig alezredessé léptették elő. A közlés alapját egy névtelen levél képezte.

A II. rendű alperes által kiadott ... című lap ...-i száma „...” című cikke átvette a hírianyagot, majd a III. rendű alperes által üzemeltetett ... „...” és a „...” című műsorai is foglalkoztak a közöltekkel.

A felperes kereseti kérelmében annak megállapítását kérte, hogy az alperesek megsértették jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát. A jogsértés miatt elégtételadásra kérte kötelezni az alpereseket. Az I. és IV. rendű alperest egyetemlegesen 1 millió Ft, míg a II. rendű alperest 800.000 Ft, a III. rendű alperest pedig 1.200.000 Ft nem vagyoni kártérítés megfizetésére kérte kötelezni.

Az I. rendű alperes védekezést nem terjesztett elő.

A II-III. rendű alperes a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkoztak, hogy hírszolgáltatási szerződéssel rendelkeztek a ...gel, ezen szerződés keretében kapták a per tárgyává tett hírt. A nem vagyoni kártérítés jogalapját és összecszerúségét vitatták.

A IV. rendű alperes a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy írás megjelenésekor az I. rendű alperes üzemeltette a ...et.

Az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján meghozott és a 19. számú végzésével kijavított ítéletével megállapította, hogy az I. és IV. rendű alperesek azzal, hogy a ... neve alatt 2006. március 10-én olyan közleményt jelentettek meg, amelyben valótlannal állították, hogy a felperes

- a korábbi társadalmi rendszerben az állambiztonsági szervek SZT-tisztje lett volna,
- ún. beszervezésének az lett volna az alapja, hogy korábban középiskolai tanárként meg nem engedhető intim kapcsolatot létesített tanítványaival,
- konspirációs okból helyezték volna ...re,
- állambiztonsági szervek utasítására lépett volna be az ...-be,
- 1990-ben főhadnaggyá, állítólagos tartótisztjét pedig alezredessé léptették volna elő, megsértették a felperes jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogait.

Megállapította, hogy a II. rendű alperes azzal, hogy az általa kiadott ... -i számában a „...” című cikkében megalapozatlanul híresztelte az I. és IV. rendű alperesek által állított, jelen ítéletben jogsértésben deklarált állításokat, megsértette a felperes jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogait.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a III. rendű alperes által szolgáltatott ... elnevezésű műsorfolyam ...-én sugározott „...” című műsorában a III. rendű alperes olyan hamis látszat keltésével, hogy a felperes

- valóban meg nem engedett intim kapcsolatot létesíthetett tanítványaival,
- kettős életet folytatott volna,
- egész közéleti tevékenységét állítólagos megbízóinak utasítására végezte volna, valamint az ugyancsak III. rendű alperes által szolgáltatott ... elnevezésű műsorfolyam ...-én sugározott „...” című műsorában olyan hamis látszat keltésével, hogy
- a felperesnek a személyével kapcsolatos támadás tekintetében közölt álláspontja eleve hiteltelen lenne,
- a felperesnek beszervező, illetve tartótisztje lett volna,
- a felperes valóban meg nem engedett intim kapcsolatot létesíthetett középiskolai tanítványaival,
- a felperest titkosszolgálati tevékenységgel gyanúsított közlemény nagy valószínűséggel valósnak tekinthető,
- a felperes egész közéleti tevékenysége állítólagos titkosszolgálati múltjára vezethető vissza, a felperes „megbízásból” cselekszik, megsértette a felperes jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogait.

Kötelezte az I. és IV. rendű alpereseket, hogy az ítélet személyükre vonatkozó megállapításait saját költségükön az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül jelentessék meg a ... honlapján. Kötelezte a II. rendű alperest, hogy az általa kiadott ... című napilapban a perbeli cikkel azonos helyen és betűszedéssel az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül közölje az ítéletnek a II. rendű alperesre vonatkozó részét.

Kötelezte a III. rendű alperest, hogy az általa szolgáltatott ... című műsorfolyamban a perbeli közlésekkel azonos időszakban az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül közölje az ítéletnek a III. rendű alperesre vonatkozó részét.

Kötelezte az I. és IV. rendű alpereseket, hogy 1 millió Ft-ot és 50.000 Ft perköltséget, a II. rendű alperest, hogy 500.000 Ft-ot és 25.000 Ft perköltséget, a III. rendű alperest, hogy 1 millió Ft-ot és 50.000 Ft perköltséget fizessenek meg 15 napon belül a felperesnek. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt illetékből a felperest 30.000 Ft, a II. rendű alperest 30.000 Ft, az I. és IV. rendű alperest egyetemlegesen 60.000 Ft, a III. rendű alperest 60.000 Ft megfizetésére kötelezte a Magyar Állam javára, külön felhívásra.

Az ítélet indokolásában az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a jogosult egyik alapvető joga annak meghatározása, hogy kivel szemben indít peres eljárást. Így az az alperesi hivatkozás, miszerint a felperes tendenciózusan megválogatta az alperesek személyét, az igény elbírálását érdemben nem befolyásolta.

A jogalap körében megállapította, hogy a névtelen levélben megfogalmazott és a felperes által sérelmezett állítások valóságtartalmát az alperesek semmilyen módon

nem tudták alátámasztani. Nem merült fel adat annak bizonyítására, hogy a felperes középiskolai tanárként tanítványaival meg nem engedett intim kapcsolatot létesített volna, hogy a felperest nem csupán beszervezték, hanem az állambiztonsági szervek hivatásos tisztje lett volna. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint az sem érdemi bizonyíték, hogy a felperes állambiztonsági megfigyeléséről sem merültek fel adatok, mivel ebből nem következik közvetlenül az, hogy a felperes állambiztonsági tiszt volt. Utalt ... tanúvallomására ebben a körben. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperes titkosszolgálati múltjáról az alperesek nem tudták bizonyítani a nyilatkozat ténybeli alapját. Az ebből levont következtetések, vélekedések ténybeli alapja tehát hiányzott. Rámutatott, hogy az I. és IV. rendű alperes nem járt el kellő gondossággal az ügyben, az információt érdemben nem ellenőrizte. Mindezek alapján a felelősségük fennáll.

A II. rendű alperes az elsőfokú bíróság álláspontja szerint azzal követett el jogsértést, hogy a ... által közzétett állításokat forráskritika nélkül közölte, azaz híresztelte. Az objektív felelősség miatt nincs érdemi jelentősége annak, hogy a II. rendű alperes mástól származó információt tett közzé, illetve hogy más sajtószervek is nyilvánosságra hozták a hírt és kommentálták azt.

Azt nem találta jogsértőnek, hogy a címben a cáfolat szó helyett a tagadás kifejezés szerepelt, tudatos torzítás ezzel kapcsolatban nem történt. Az életrajzi adatokban fennálló pontatlanságok pedig a felperes személyének megítélése szempontjából nem bírnak jelentőséggel. ... nyilatkozata tekintetében arra mutatott rá, hogy a felperesről, mint közszereplőről megfogalmazott véleménynyilvánítás keretein belül maradt a közlés.

Megítélése szerint a III. rendű alperes műsorai miatti felelősség alól nem mentesülhet arra tekintettel, hogy a tényállításokat, mint nem teljesen bizonyosat tette közzé. A „...” című műsorban elhangzott kijelentések alkalmasak voltak arra, hogy hamis látszatot keltsenek, így ezen közlések sugárzásával sértette meg a III. rendű alperes a felperes jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogait. ... azon nyilatkozata azonban, mely szerint a felperes védekezése hiteltelen, nem lépte túl a véleménynyilvánítás kereteit, ezért az ezzel kapcsolatos keresetet elutasította.

A „...” című műsorban tett megállapításokat csoportosítva kifejtette az elsőfokú bíróság, hogy hamis látszatot keltett a III. rendű alperes, mely szerint a felperes valóban meg nem engedett intim kapcsolatot létesíthetett középiskolai tanítványaival. Jogsértőnek minősül az a kijelentés is, hogy úgymond a felperes felhívta tartótisztjét, hogy nyilatkozzon az ügyben, mivel ez alkalmas olyan látszat keltésére, hogy ténylegesen fennállt a titkosszolgálati kapcsolat. Abban az esetben pedig, ha azt állítják valakiről, hogy szigorúan titkos tiszt volt, akkor az ügynökökre vonatkoztatható tartótiszt kifejezés nem is értelmezhető. A nyilatkozók hangsúlyozták azt is, hogy elfogadhatatlan a felperes védekezése, így azt a teóriát is felállították, hogy a felperest átemelték az SZT-tisztek közé. Hivatkozott az elsőfokú bíróság ... tanúvallomására, mely szerint kizárt volt az, hogy valaki ügynökből, hálózati személyből SZT-tiszté váljon. Erre tekintettel ezek a közlések is

hamis látszatot keltettek. A műsorban elhangzottak olyan látszatot keltettek, amely szerint a felperes közéleti, közírói tevékenysége megbízói utasításra történt, tehát valóban titkosszolgálati személy volt. Mindezekre figyelemmel a jogsértést megállapította, amelynek során arra is tekintettel volt, hogy a vélemények tényalapja nem volt valós. A jogsértés megállapítására tekintettel mindegyik alperes esetében, a személyükre vonatkoztatva rendelkezett az elégtételadásról.

A nem vagyoni kártérítési igény körében kifejtette, hogy a jogsértések tárgyi súlyát jelentősnek ítélte meg. Az I. és IV. rendű alperesek vonatkozásában rámutatott, hogy nem tanúsítottak felelős gondosságot, nem ellenőrizték az információkat, a II. rendű alperes úgyszintén nem gyakorolt forráskritikát, ugyanakkor helyt adott a felperes nyilatkozatának is. A III. rendű alperesnél megállapította, hogy bár kételyeket fenntartottak a nyilatkozók, de nem tanúsítottak kellő gondosságot amikor egy névtelen levélre alapozott híradásra formáltak meg a felperesről erkölcsileg, ténybelileg súlyosan elmarasztaló álláspontot, és azt mindkét műsorban ismételgették. A felperes tényleges következményekre vonatkozó személyes előadását alátámasztotta ..., ... és ... tanúk vallomása is. Ezek szerint az állításokat, híreszteléseket széles körben vitatták, a felperes magyarázkodásra kényszerült, többen hitelt adtak a híreszteléseknek. Utalt arra is az elsőfokú bíróság, hogy a kár bekövetkezésének objektív lehetősége is hátrányként jelentkezhethet, illetve hogy köztudomású tényként is elfogadható, hogy a sértő és valótlan állítások alkalmasak arra, hogy a társadalmi megítélését hátrányosan befolyásolják. Mindezek alapján határozta meg az alpereseket terhelő nem vagyoni kártérítés összegszerűségét. A perköltség viseléséről a Pp. 81. § (1) bekezdése szerint határozott.

Az elsőfokú ítélet ellen a II., III. és IV. rendű alperes terjesztett elő fellebbezést.

A II. és III. rendű alperes fellebbezésükben az elsőfokú ítélet megváltoztatását, és a kereset elutasítását kérték elsődlegesen, másodlagosan a kártérítés összegének leszállítását indítványozták. Hivatkoztak arra, hogy a II. rendű alperes a sajtótörvényben előírt tájékoztatási kötelezettségének tett eleget, amikor a felperes személyéről szóló hírt nyilvánosságra hozta. Közölte egyúttal a felperes cáfolatát is, amely megkülönböztetett módon szedett részben, az ún. leadban szerepelt a főcím alatt. Előadták, hogy a felperes közéleti személyiség, a napi politikai események magyarázója, politikusokról írt életrajzi művek szerzője, így személyével és múltjával kapcsolatos híreket a sajtószerv kötelessége nyilvánosságra hozni. Életszerűtlennek tartották, hogy a bíróság nem vette figyelembe a felperesről szóló hír sajátos voltát, miszerint titkosszolgálati tevékenységgel hozták összefüggésbe. Ugyanis ebben az esetben az alperesnek csak arra van lehetősége, hogy valószínűsítse, miért nem szerepel a felperes neve az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában. Mindezek alapján alaptalannak tartották a jogsértés megállapítását a II. rendű alperessel szemben.

A III. rendű alperes tekintetében hivatkoztak az Alkotmánybíróság 30/1992. (V. 26.) AB határozatában foglaltakra. Álláspontjuk szerint a műsorokban a beszélgetésekben résztvevők a számukra is megdöbbentő és hihetetlen hírt kifejezetten, mint feltételes hírt taglalták, véleményüket csak arra az esetre tartották fenn, hogyha a hír igaz. Több esetben kifejtették a valóságtartalommal kapcsolatos

kételyüket. Azon kijelentések, amelyek a felperes személyével foglalkoztak, a véleménynyilvánítás körébe tartoznak, amely esetlegesen alapulhat téves feltételezésen is, azonban ettől függetlenül alkotmányosan védett. Ez vonatkozik a felperes jelenlegi politikai munkásságának bírálataira is. A felperes politikai magatartásának vonalát értékelve, annak megváltozását is figyelembe véve szabadon kifejthető olyan vélemény, hogy a felperes megbízásból cselekszik. A közszereplő felperessel szemben a véleménynyilvánítás kifejthetőségének határai szélesebbek az átlagszemélyekhez képest.

A nem vagyoni kártérítés tekintetében arra utaltak, hogy a felperes személyét ért károsodásnál vizsgálni kell a sajtóközlemények teljes körét, amelyekben a sérelmezett kijelentések nyilvánosságra kerültek. A perben bizonyítást nyert, hogy a hírrel mind az interneten, mind pedig a közszolgálati médiában foglalkoztak. A felperes az alperesek körének megválogatásával mentesítette a jogi felelősség alól azokat a sajtószerveket, amelyek világnézetéhez közelebb állnak, és amelyek ugyanolyan felelősséget kellene viseljenek a jogsértő tartalom közreadásáért. Tehát a perbe vont alperesek kizárólag mérsékelt felelősséggel tartozhatnak. A közvetlen okozati összefüggés hiányában a kártérítés, illetve annak jelentős összege jogszerűtlen. Hivatkoztak arra is, hogy a III. rendű alperes okirattal igazolta, hogy hírszolgáltatási szerződése volt az I. rendű alperessel, amelyben az I. rendű felelősséget vállalt az átadott hírek, információk tartalmáért. Rögzítették azt is, hogy ha harmadik fél a ... által átadott hír miatt igényt érvényesít, akkor azt az I. rendű alperes közvetlenül kielégíti.

Az elsőfokú bíróságnak a kártérítés megállapításánál figyelembe kellett volna vennie a közrehatás arányát is, valamint azt a tényt, hogy a sajtószervek széles köre hírt adott az I. rendű alperes híre alapján a felperes személyével kapcsolatban. Tehát a közrehatás arányát nem lehet oly módon megállapítani, ahogyan az elsőfokú bíróság ítéletében tette. Az I. rendű alperes közrehatása súlyosabb, mint a III. rendű alperesé.

A IV. rendű alperes az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint azzal, hogy az elsőfokú bíróság az alpereseket eltérő mértékben marasztalta a nem vagyoni kártérítés körében ténylegesen a felek magatartását, felelősségét súlyozta. Tehát alkalmazva a Ptk. 343. § (3) bekezdés a) pontját, értékelte a felek közrehatásának arányát. Amennyiben erre a következtetésre jutott és az alperesek felróhatóságát nem azonos mértékűnek ítélte meg, akkor nem érthető az egyetemleges marasztalás a IV. rendű alperes olvasatában. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság elutasította azt a bizonyítási indítványát, amelyben kérte, hogy szerezzék be a titkosszolgálatoktól a felperesre vonatkozó iratokat. Ezzel az elsőfokú bíróság megsértette az eljárási szabályokat. Az alperes egy közszereplő magatartásával kapcsolatos véleményalkotást közölt, nem állt szándékában a felperes jóhírnevének megsértése, mivel álláspontja szerint a közismert személynek az átlagosnál jobban kell túrnia a kritikát. Biztosította a felperes számára a cáfolat lehetőségét, azonban a felperes ezzel a jogával nem kívánt élni. Az alperes szerint a bulvársajtó világában kialakult gyakorlat alapján az elvárható módon járt el, kellő gondosságot tanúsított. Szándékosság hiányában a

bíróság által megállapított felelőssége nem áll fenn. A marasztalás nagysága az alperesek közrehatása egzakt mértékének megállapítása nélkül nem fogadható el.

Az ítélet kijavításával kapcsolatosan azt fejtette ki, hogy a határozat módosítása történt meg annak tartalma alapján, erre pedig az elsőfokú bíróság nem volt jogosult.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (3) bekezdése szerint csupán a fellebbezési kérelmek és ellenkérelem korlátai között bírálhatta felül. Ebben a körben eljárva megállapította, hogy az alperesek fellebbezése nem alapos. Az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján helyesen állapította meg a tényállást, amelyre alapított érdemi döntése is helytálló volt, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a Pp. 253. § (2) bekezdése és a Pp. 254. § (3) bekezdése szerint helybenhagyta, annak helyes indokaira is kiterjedően.

A Fővárosi Ítéltábla a következőkre alapította döntését.

Az Alkotmány 61. § (1) bekezdésében a Magyar Köztársaság területén mindenki számára biztosítja a szabad véleménynyilvánítás jogát, míg az 59. § (1) bekezdése szerint mindenkit megillet a jóhírnév védelméhez fűződő jog is.

A Ptk. 75. § (1) bekezdése kimondja, hogy a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani, e jogok a törvény védelme alatt állnak. A Ptk. 78. § (1) bekezdése szerint a személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a jóhírnév védelmére is. A (2) bekezdés értelmében a jóhírnév sérelmét jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó, azt sértő, valótlan tényt állít, híresztel vagy való tényt hamis színben tüntet fel. Mindezek alapján a jóhírnév sérelmének megállapítására az olyan valótlan, a személy hátrányos megítélését kiváltó közlés alkalmas, amely valamely tényt határozottan vagy burkoltan tartalmaz.

A sajtóról szóló 1986. évi II. törvény (Stv.) 2. § (1) bekezdése alapján a sajtó feladata a hiteles, pontos és gyors tájékoztatás.

Az Stv. 3. § (1) bekezdése szerint a sajtószabadság gyakorlása nem járhat mások személyhez fűződő jogának megsértésével.

Az Alkotmánybíróság 30/1992. (V. 26.) AB határozatában úgy fogalmazott, hogy a szabad véleménynyilvánításhoz való jog a véleményt, annak érték és igazságtartalmára tekintet nélkül védi. A 36/1994. (III. 24.) AB határozat értelmében a véleménynyilvánítás szabadsága mindenféle közlés szabadságát magában foglalja, függetlenül a közlés módjától és értékétől, erkölcsi minőségétől és többnyire valóságtartalmától is. Fokozott védelmet élveznek az olyan értékítéletek, amelyek a közügyekre vonatkozó vélemények ütközésében kapnak hangot, még akkor is, ha esetleg, túlzóak és felfokozottak.

Tehát a szabad véleménynyilvánításhoz való jog kiemelkedő jelentőségű alapjog, amely csak kivételesen indokolt esetben korlátozható. A véleménynyilvánítás szabadsága mellett alkotmányos védelem illeti meg a jóhírnevet is, amely előbbi jogosultság külső korlátját képezheti. A véleménynyilvánítás szabadságának lehetősége és ténye addig a határig védett, amíg alkotmányosan meghúzott külső korlátba nem ütközik.

A hírnév a személy társadalomban betöltött szerepének értékelését befolyásoló ismereteket jelenti. A személy híre csak akkor lehet a társadalmi értékelés reális alapja, ha az alapul szolgáló értesülések az objektív valóságot fejezik ki. Az olyan megnyilvánulások, amelyek nem tükrözik a valóságot, sértik a jóhírnevet, hátrányosan befolyásolják a személy társadalmi értékelését.

A hírnévrontás megállapításához a közlés tartalma ad alapot, amely lehet tényállítás, akaratnyilvánítás, értékítélet. Az olyan valótlan, és a személy hátrányos megítélésére alkalmas közlés lehet hírnévrontó, amely valamilyen tényt fejez ki nyíltan vagy burkoltan, így a jogvédelem abban az esetben indokolt, ha a sérelem objektív valótlanságot tartalmazó tényállítás útján, vagy valós tények hamis színben való feltüntetésével valósul meg.

Nem lehet szó a véleménynyilvánítás szabadságáról abban az esetben, ha valótlan tényt állít valaki, ugyanis a valótlan, sértő tények állítása meghaladja a szabad véleménynyilvánítás körét.

Minden jog csak a társadalmi rendeltetésével összhangban gyakorolható, és ennek során a fél a jóhiszeműség és a tisztesség követelményének megfelelően köteles eljárni [Ptk. 4. § (1) bekezdés, 5. § (2) bekezdés]. A véleménynyilvánítás akkor felel meg társadalmi rendeltetésének, ha az kellően megalapozott. Nem elégíti ki ezeket az elvárásokat a személyre vonatkozó értékítélet és ezzel túllépi a szabad véleménynyilvánítás határait, ha az önkényes, nem felel meg az emberi gondolkodás, ítéletalkotás elemi szabályainak. A hírnévrontás a közlés ténybeli és nem értékbeli valóságához kapcsolódik. Az értékelő jellegű közlés önmagában nem jogsértő, azonban az az értékelés, bírálat, amely közvetetten valótlan tényállítást fejez ki, illetve részben vagy egészben valótlan adatokon alapszik, már hírnévrontást valósíthat meg. A valóság hamis színben való feltüntetése történhet úgy, hogy nem nyíltan, hanem rejtett utalásokkal, sejtetett célzásokkal, önkényes félremagyarázással kerül közvetítésre bizonyos tények ismertetése. Ez abban az esetben eredményez jogsértést, ha a közlés alkalmas a személy hátrányos értékelésének befolyásolására, illetve a hátrányos megítélés lehetőségét magában hordozza.

A személyiségi jogi perekben is irányadó a Legfelsőbb Bíróság PK 12. számú állásfoglalása, amelynek értelmében a közléseket a maguk egészében kell vizsgálni, az egymással összetartozó részeket összefüggésükben kell értékelni, és az értékelésnél figyelemmel kell lenni a társadalmilag kialakult közfelfogásra is.

A másodfokú bíróság azt vizsgálta meg, hogy a III. és IV. rendű alperes felelőssége fennáll-e a felperes által igényelt objektív és szubjektív jogkövetkezményekért.

A III. rendű alperes által hivatkozott hírszolgáltatási szerződés az I. rendű alperessel jött létre, így a közöttük fennálló jogviszonyt szabályozza, nem érinti a III. rendű alperes kártérítési felelősségét, a felperesi igény szempontjából nem bír jogi relevanciával.

A IV. rendű alperes tekintetében a másodfokú bíróság utal az Stv. 18. § (1) bekezdésére, amely szerint a törvény rendelkezéseinek megtartásáért a sokszorosító, a kiadó és a nyilvános közlést végző, illetve az ilyen szerv vezetője, valamint a szerkesztő az őt terhelő kötelezettségek tekintetében tartozik felelősséggel. A 19. § (1) bekezdése alapján, aki a törvényben és a végrehajtására kiadott rendeletekben foglalt rendelkezéseket megszegi, a külön jogszabályban meghatározott polgári jogi, fegyelmi és anyagi jogi felelősséggel tartozik.

A IV. rendű alperes tehát nem az I. rendű alperesi betéti társaság volt beltagjaként, hanem az I. rendű alperes által üzemeltetett honlapon a hírügynökség által közzétett hírek főszerkesztőjeként felelős a per tárgyát képező közleményért. A Pp. 164. § (1) bekezdése szerint a IV. rendű alperest terhelte a perben annak bizonyítása, hogy a szerkesztői munkáját állandó jellegű megbízással vagy munkaviszonyban végezte. A IV. rendű alperes azonban ezt nem igazolta, és bírói kérdésre sem tett olyan nyilatkozatot, hogy munkaviszony vagy állandó jellegű megbízás keretében látta el ezt a feladatot, ezért a nem vagyoni kárért fennálló felelőssége sem menthető ki a Ptk. 348. §-a alapján.

A jogsértések megállapításával kapcsolatosan a másodfokú bíróság kiemeli, hogy a felperes a felek által sem vitatottan közszereplőnek minősül, közéleti tevékenységet folytat.

Tévesen hivatkoztak az alperesek arra, hogy a felperes közszereplőként köteles túrni a személyével kapcsolatban megfogalmazott kritikát, ugyanis jelen esetben valótlan és sértő tények állításáról, híreszteléséről, és véleménybe burkolt valótlan tényekről volt szó.

Az Alkotmánybíróság 36/1994.(VI. 24.) AB határozata alapján a közszereplő valóban fokozottabb tűrési kötelezettséggel rendelkezik a vele szemben megfogalmazott, személyét, tevékenységét kritizáló véleményekkel kapcsolatban. Azonban közszereplő sem köteles eltúrni a személyéről állított valótlan tényállítást, amely sértő tartalmat is hordoz.

Az alperesi fellebbezésekben foglaltakra figyelemmel hangsúlyozza a másodfokú bíróság, hogy a sajtó felelőssége a Ptk. 84. § (1) bekezdésének a) pontja alapján objektív, ezért nincs jelentősége annak, hogy a jogsértő magatartás tanúsítása során felróhatóan járt-e el, magatartása jó- vagy rosszhiszeműnek minősül.

Az objektív felelősség alól akkor mentesülhet a sajtó, ha a jogosult hozzájárulása a személyhez fűződő jog sérelmének megállapítását kizárja [Ptk. 75. § (3) bekezdés], illetve ha a sajtó az általa közölt vagy híresztelt tény valóságát bizonyítja (Legfelsőbb Bíróság PK 14. számú állásfoglalás).

A jelen per tárgyát képező, felperes által sérelmezett közlések egy névtelen levélben foglaltakról szóló híradáson alapulnak, az alperesek tehát ismeretlen forrásból származó értesítéseket osztottak meg a közvéleménnyel. Ezen információk valóságtartalmát kellett a perben az alpereseknek bizonyítani a Pp. 164. § (1) bekezdése és a Legfelsőbb Bíróság PK 14. számú állásfoglalása alapján, azonban azt semmilyen bizonyítékkal nem tudták alátámasztani.

A hír „sajátos volta” nem vehető figyelembe oly módon, hogy az mentesítene a sajtót a valóságbizonyítás alól, amennyiben az érintett fél sérelmezi az adott közlést. A bizonyítás körében annak következményei, hogy egy tény bizonyítása nem lehetséges vagy nehézségekbe ütközik a sajtószerv terhére esnek.

A IV. rendű alperes fellebbezésében sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem adott helyt bizonyítási indítványának. A másodfokú bíróság rámutat arra, hogy a sajtószervnek már a közléskor rendelkeznie kellett volna az állításokat alátámasztó bizonyítékokkal, a bírósági eljárás nem használható fel arra, hogy a bizonyítási eljárás során minden arra vonatkozó bizonyíték nélkül, általánosságban erre irányuló bizonyítási indítvány alapján titkosszolgálati iratokat szerezzenek be, a sajtóban korábban megjelentetett állítások utólagos igazolására.

A közöltek bizonyítottságuk hiányában objektíve valótlan tartalmat hordoznak, amelyek egyben sértő jellegűek is. Az ilyen közlések nem vonhatók a sajtó tájékoztatási kötelezettségének körébe, ezért a jogsértés megállapítása az I. és IV. rendű alperes vonatkozásában megalapozott volt.

Mivel a II. rendű alperes az I. rendű alperestől szerzett információkat, tényeket továbbadta, vagyis híresztelte, szintén megvalósította a felperes jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi joga megsértését. A felperes cáfolatának közlése pedig nem teszi meg nem történtté a valótlan tényállítások híresztelését.

A III. rendű alperes műsoraiban elhangzottakkal kapcsolatban a másodfokú bíróság rámutat, hogy a jogsértő kijelentésért fennálló felelősség nem kerülhető meg oly módon, hogy a sajtóközlemény a valótlan tényállítást célzásokkal, utalásokkal közli, feltételezhető tényként, nem teljes bizonyossággal fogalmazza meg.

A feltételes módban való megfogalmazástól függetlenül a III. rendű alperes közlése egy a közvéleményt foglalkoztató és az általános közfelfogás szerint elítélendő tény híresztelésének minősül. A műsorban résztvevő személyek kételyének kifejezése nem elegendő a jogi felelősség alóli mentesüléshez.

Mivel az ügynöki tevékenység folytatására vonatkozó állítás objektíve nem felel meg a valóságnak, ezért a műsorban megfogalmazott véleménynyilvánítások sem rendelkeztek valós ténnyel. A bizonyítatlan tényekhez fűzött vélemény, a felperes jogellenes, elítélendő cselekedetére utaló feltételezés meghaladja a véleménynyilvánítás alkotmányos szabadságának kereteit, ezért az elsőfokú bíróság a Ptk. 84. § (1) bekezdésének a) pontja alapján a III. rendű alperes esetében is helytállóan állapította meg a felperes személyhez fűződő jogának megsértését.

Ennek megfelelően helyesen alkalmazta a Ptk. 84. § (1) bekezdésének c) pontja szerint az elégtételadás jogkövetkezményét is.

Helyesen jutott arra a megállapításra is az elsőfokú bíróság, hogy az alperesek jogellenes magatartásával összefüggésben a felperesnek olyan nem vagyoni hátránya keletkezett, amely megalapozta a Ptk. 355. § (4) bekezdése szerinti nem vagyoni kártérítés megítélését.

A felperes abban jelölte meg nem vagyoni kárát, hogy a közöltek politikai, közéleti pályafutására negatív kihatással vannak, személyét hiteltelenné teszik, egzisztenciális hátrányt okoznak számára.

A per tárgyát képező jogsértő közlések nem vitásan a társadalom jelentős részében negatív megítélést kiváltó tényt róttak fel a felperesnek, ez köztudomású tényként elfogadhatóan alkalmas a felperes hátrányos megítélésének kiváltására, és megnehezíti mind a társadalmi életben, mind a magánéletben való részvételét. A Pp. 163. § (3) bekezdése alapján további bizonyítást nem igénylő köztudomású tény, hogy a rendszerváltozás előtt a titkosszolgálatok részére végzett ügynöki tevékenység ténye kedvezőtlen társadalmi megítélést eredményez.

Amennyiben a közéletben résztvevő személy a jogsértés miatt a közösség bizalmát elveszti és magyarázkodásra kényszerül, az számára nem vagyoni hátrányt jelent.

A köztudomású tényen túl a tanúvallomások igazolták az eljárás során, hogy a perbeli jogsértő közlemények konkrét hátrányt okoztak a felperes számára. Kétségtelenül megállapítható volt, hogy a felperessel szembeni bizalom megrendült, ez pedig az alperesi kártérítési felelősséget megalapozza.

Az alperesi hivatkozásra tekintettel a másodfokú bíróság arra mutat rá, hogy a nem vagyoni kártérítésnél csak a jelen perben résztvevő sajtószervek felelőssége volt vizsgálható, más sajtószervek közlése és annak hatása nem volt értékelhető, csupán annyiban, hogy más sajtóközleményekben is megjelentek az állítások, azonban az elsőfokú bíróság által megállapított nem vagyoni kártérítés összege ezt tükrözi is.

Az elsőfokú bíróság a Pp. 206. § (3) bekezdése alapján mérlegeléssel állapította meg az alperesek által fizetendő nem vagyoni kártérítés összegét, amelynek során helytállóan értékelte az alperesek különböző magatartását, az I. és a IV. rendű alperes esetében a közreadott hírek valóságalapja ellenőrzésének hiányát, míg a II. és III. rendű alperes esetében ennek a továbbadását, híresztelését. A jogsértések jellege és megvalósításának módja indokolta az alperesek által fizetendő nem vagyoni kár összegében megnyilvánuló különbségtételt.

Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú ítélet kijavítása során az elsőfokú bíróság nem követett el eljárási szabálysértést, mert az ún. „kis ítélet” helyesen tartalmazta az I. és IV. rendű alperes feltüntetését.

Észlelte a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú ítélet a kijavítást követően helytelenül tüntette fel az I. és IV. rendű alperest terhelő illeték összegét, ezért annak helyes összegéről a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján rendelkezett.

A fellebbezési eljárásban felmerült költségről a másodfokú bíróság a Pp. 239. §-án keresztül érvényesülő Pp. 78. § (1) bekezdése szerint határozott, figyelemmel a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésére és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ában foglaltakra.

Budapest, 2008. március 18.

Kizmanné dr. Oszkó Marianne s. k.
a tanács elnöke

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s. k. . Győriné dr. Maurer Amália s. k.
előadó bírő bírő

A kiadmány hitelül:
tisztviselő